

Thema-sessies 2019

Sessie 2 op 12 april

Differentiatie in uitstroom mbo-4 is hard nodig

Memo 3 – 21 maart 2019

Inleiding

In dit laatste memo (er komt nog een samenvatting rond 2 april...) gaan we in op drie aanvullende aspecten van het thema. Ongetwijfeld kunnen we nog wel een paar memo's vullen met zaken die spelen rond dit thema, maar laten we ons eerst focussen op de kern van die optie die we op 12 april de revue laten passeren.

Overigens verschijnt volgende week 27 maart een PamfAd waarin wordt ingegaan op de gevolgen van de verdere toename van de doorstroom vanuit het mbo naar de Ad. Het betekent onder meer dat relatief minder mbo'ers via de Bachelor gaan studeren – en dit kan weer gaan inhouden dat hogescholen de bachelorprogramma's meer dan voorheen op de havo-instroom gaan afstemmen. Of ze dat gaan doen, en zo ja, hoe... dat is aan het hbo, maar we zullen in ons land met dergelijke 'verschuivingen' rekening dienen te gaan houden.

En op 3 april zal er in de PamfAd aandacht zijn voor de plannen voor de toelatingsregeling (zie ook hieronder bij aspect 1).

Aanmelden voor de sessie op 12 april

In verband met de verdere voorbereiding willen we graag weten of u als lezer, expert, betrokkene dan wel iemand die de uitkomsten van de sessie binnen de eigen werkzaamheden kan gebruiken, op 12 april aanwezig kunt zijn. De bijeenkomst vindt plaats in een gebouw van de HU, op wat tot voor kort de Uithof heette.

Wilt u komen, stuur dan een mailtje naar info@leido.nl met:

- Naam
- Instelling
- Functie
- Eventuele aanvullende vragen en opmerkingen t.a.v. het thema.

Nog even voor de goede orde die hoofdrichtingen voor mbo-4, kortweg – in willekeurige volgorde – om daarna:

1. *werk te vinden, zonder directe afspraken met de werkgever over verdere scholing;*
2. *in een baan de slag te gaan, waarbij in het arbeidscontract staat dat er certificaten kunnen worden behaald in het verlengde van de mbo-4-opleiding;*
3. *doorstuderen in een (dual vormgegeven) opleiding voor een Associate degree, in samenwerking met het werkveld en het hbo*
4. *doorstuderen voor een hbo-bachelor.*

Aspecten

Hieronder een drietal zaken die mede te maken hebben met het thema. Overigens laten ze zien dat er de komende tijd nog wel wat te verhapstukken valt met betrekking tot de aansluiting tussen het mbo en hbo... We kunnen er niet meer omheen...

1 Doorstroomregeling mbo-hbo

Heel lang was elke mbo'er toelaatbaar tot elke hbo-opleiding, zonder verdere eisen. Scheef oversteken van een mbo-sector naar een hbo-domein: geen probleem – doe het maar voor eigen risico. Vervolgens bleek uit onderzoek dat bepaalde leerlijnen zich toch minder lenen voor de doorstroom zonder te kijken naar de geschiktheid. Dat leidde tot het besluit van de overheid om voor zeven koppels mbo-hbo (sector-domein) in de wet op te nemen dat er pas sprake kon zijn van doorgaan na een positief uitgevallen toelatingsonderzoek door de ontvangende hogeschool.

Zonder verder te zoeken naar de gevolgen en de effecten hiervan, is onlangs besloten om op basis van een eerste rapportage dit besluit maar terug te draaien. Ergo, vanaf volgend jaar mag elke mbo'er weer gewoon naar elke Ad- dan wel Bacheloropleiding.

De vraag is of dit een juiste beslissing is, op aandringen van het hbo. En wat betekent dit vervolgens voor het instroombeleid ten aanzien van mbo'ers? Is het wel zo vrijblijvend als iedereen nu lijkt te denken?

Een punt dus om mee te nemen.

2 Keuzedelen voor de Ad

Zoals aangekondigd in het vorige memo moeten we het zeker over de keuzedelen hebben als het gaat om het vormgeven van de doorlopende routes, die vier stuks die we hebben benoemd. Hier lopen we die routes kort langs, met gedachten rond de inzet van keuzedelen.

- *Werk te vinden, zonder directe afspraken met de werkgever over verdere scholing;*

In dit geval ligt het voor de hand dat er keuzedelen in beeld komen (het aantal hangt af van de omvang van een keuzedeel), die de student nadrukkelijk voorbereiden op een baan. Er zijn voldoende mogelijkheden als het gaat om een aanvulling op het reguliere programma. Vaak hebben regionale bedrijven of landelijke branches de hand gehad in het opzetten van een keuzedeel, dus het kiezen ervan is een duidelijk voordeel.

- *In een baan de slag te gaan, waarbij in het arbeidscontract staat dat er certificaten kunnen worden behaald in het verlengde van de mbo-4-opleiding;*

Er zijn keuzedelen die op zich al een certificaat zijn, opgesteld door externe organisaties. Deze programma's zijn sterk relevant voor bepaalde delen van de arbeidsmarkt. De student die wil gaan werken bij een organisatie dat die binnen het HRM-beleid hieraan hecht, weet dus dat het mogelijk is om een contract te krijgen waarbij scholing in het geheel is opgenomen. En zo kan al een goede start worden gemaakt door zo'n keuzedeel te nemen.

- *doorstuderen in een (dual vormgegeven) opleiding voor een Associate degree, in samenwerking met het werkveld en het hbo*

Het is nodig om hiervoor specifieke keuzedelen te gaan ontwerpen, voor dual en voltijd.

Dual: Het combineren van werken en studeren vraagt om andere competenties dan het doorgaan binnen een voltijdse omgeving. Nu is zo'n keuzedeel er nog niet, mogelijk omdat de hogescholen moeten wennen aan de sterk stijgende aandacht voor de Ad.

Tijdens de bijeenkomst zal worden gezien hoe hiertoe het initiatief kan worden genomen, en door wie. Het lijkt voor de hand te liggen om een landelijke werkgroep in te stellen met vertegenwoordigers van specifieke branches en beroepsorganisaties, en van hogescholen die dual hoog in het vaandel hebben staan.

Voltijd: Er is een keuzedeel gemaakt voor de doorstroom naar de Bachelor.

Onderzocht zou moeten worden of dit programma ook optimaal is voor de doorloop naar de voltijdse Ad.

- *Doorstuderen voor een hbo-bachelor*

Hiervoor bestaat de huidige KVH, het keuzedeel voorbereiding hbo.

3 *Verschillen in toelatingseisen duaal en voltijd*

Een aspect dat nadrukkelijk onder de loep moet worden genomen, is de consequentie van het volgen van een bepaalde leerlijn met een eigen karakter, leidend tot een mbo-4-diploma. Iemand die alles afstemt op het gaan werken, zit in een andere positie dan degene die alles doet om zich voor te bereiden op de doorstroom naar een bacheloropleiding. Ook is dat het geval bij iemand die gaat werken in combinatie met scholing (certificaten dan wel een duale opleiding) versus de mbo'er die een voltijdse Ad wil gaan doen.

Op het eerste gezicht zou kunnen worden gedacht aan het formuleren van verschillende toelatingseisen, ware het niet dat nu juist de politiek heeft aangegeven dat elke vorm van een mbo-4-diploma recht geeft op het doen van het hbo. En dan ongeacht de sector, de Ad dan wel Bachelor en los van de hbo-variant.

In het kader van de toegankelijkheid en de studeerbaarheid van een doorlopende leerlijn zijn hierbij zonder meer kanttekeningen te plaatsen. Kun je dan aanvullende eisen gaan inzetten, eventueel in combinatie van een toelatingsonderzoek door een hogeschool (want men heeft aangegeven vanuit de politiek dat elke hogeschool wel een duidelijk instroombeleid dient te hebben en zich daaraan dient te houden)? Betekent het dat bijvoorbeeld een keuzedeel d.w.z. de daaraan te koppelen competenties toch in beeld komt als een basis voor de toelating?

Dit is dus een nadrukkelijke ontwikkeling die kan en moet worden meegenomen in de discussie.
